

Kozłowski, Stefan Karol / Sochacki, Zdzisław

Kronika Katedry Archeologii Pradziejowej i Wczesnośredniowiecznej Uniwersytetu Warszawskiego w r. 1965

Światowit 28, 176-179

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA KATEDRY ARCHEOLOGII PRADZIEJOWEJ I WCZESNOŚREDNIOWIECZNEJ UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO W R. 1965

I. SPRAWY ORGANIZACYJNE

W związku z osiągnięciem wieku emerytalnego, dotychczasowy długoletni i zasłużony kierownik Katedry Archeologii Pierwotnej i Wczesnośredniowiecznej Uniwersytetu Warszawskiego — prof. dr Włodzimierz Antoniewicz przeszedł z dniem 1 X 1963 r. w stan spoczynku.

Na wniosek Rady Wydziału Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego i Senatu Uczelni, decyzją Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 I 1965 r. istniejące dotychczas: Katedra Archeologii Słowiańskiej UW oraz Katedra Archeologii Pierwotnej i Wczesnośredniowiecznej UW zostały połączone w Katedrę Archeologii Pradziejowej i Wczesnośredniowiecznej UW, z trzema Zakładami: Starszej Epoki Kamienia, Archeologii Słowiańskiej i Archeologii Wczesnośredniowiecznej oraz Pracownią Antropologiczną. Kierownikiem nowej Katedry został prof. dr Witold Hensel.

W roku 1965 skład osobowy Katedry przedstawiał się następująco: prof. dr Witold Hensel — kierownik Katedry, jednocześnie kierownik Zakładu Archeologii Słowiańskiej i kurator Zakładu Starszej Epoki Kamienia; doc. dr Zofia Wartołowska — kierownik Zakładu Archeologii Wczesnośredniowiecznej; adiunkci — dr dr Jerzy Gąssowski, Andrzej Kempisty, Zdzisław Sochacki; starsi asystenci — mgr mgr Bolesława Chomentowska, Stefan Karol Kozłowski, Maria Miśkiewicz; starszy wykładowca — dr Andrzej Wierciński. Ponadto zatrudnieni byli: M. Strzemiński — bibliotekarz, E. Buczek — st. technik, H. Cybekier — st. laborant, I. Rogala-Korczak — woźna.

W obrębie Katedry działał nadal Zespół Badań Nad Polskim Średniowieczem UW i PW, jako osobna jednostka naukowo-badawcza. Po połączeniu biblioteka Katedry liczy ok. 17 000 woluminów (w tym ok. 1000 specjalistycznych dzieł z zakresu antropologii). Katedra zajmuje lokal przy ul. Widok 10 oraz posiada magazyn zabytków przy ul. Traugutta 3; w 1965 r. magazyn ten powiększył się o jedno pomieszczenie piwniczne.

II. SPRAWY WYDAWNICZE

W roku 1965 ukazały się tom XXVI rocznika „Światowit” (organ Katedry) oraz XII tom „Slavia Antiqua” (wydawane razem z Katedrą Archeologii Polski Uniwersytetu Poznańskiego).

Dnia 2 VI 1965 r., zgodnie z decyzją Rektora UW, redakcję naczelną wydawnictw Katedry objął prof. dr W. Hensel. Zastępcami Redaktora Naczelnego zostali poszczególni kierownicy Zakładów, członkami komitetu redakcyjnego pozostali pracownicy naukowcy Katedry. Funkcję sekretarza redakcji pełni nadal mgr S. K. Kozłowski. Poza tym Zespół Badań nad Polskim Średniowieczem wydał w 1965 r. następujące pozycje: „Rozprawy Zespołu Badań” t. 3, „Sprawozdania Zespołu Badań” z. 4.

Katedra prowadzi wymianę swych wydawnictw z wieloma instytucjami naukowymi w kraju i za granicą. Wymiana „Slavia Antiqua” prowadzona jest razem z Katedrą Archeologii Polski Uniwersytetu Poznańskiego.

Adiunkt Katedry, dr J. Gąssowski, pełni funkcję sekretarza redakcji w organie IHKM PAN — „Archeologia Polski”.

III. SPRAWY NAUKOWE

A. Wyjazdy i konferencje naukowe za granicą.

W 1965 r. następujący pracownicy Katedry wyjeżdżali za granicę w celach naukowych:

Prof. dr W. Hensel: Francja (w ramach współpracy polsko-francuskiej) — kierownictwo badań nad średniowiecznymi wsiami opuszczonymi; Włochy (XIII Międzynarodowe Sympozjum Wczesnośredniowieczne w Spoleto) — referat poświęcony metodyce badań ośrodków wiejskich; Niemiecka Republika Federalna (udział w Międzynarodowym Kongresie Historyków Gospodarczych w Monachium) — referat na posiedzeniu poświęconym badaniom wsi opuszczonych w krajach słowiańskich i Skandynawii.

Dr Z. Sochacki: Węgry (stypendium Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego) — studia nad problematyką epoki neolitu i wczesnej epoki brązu, ze szczególnym uwzględnieniem kultury pecelskiej.

Mgr S. K. Kozłowski: Francja (częściowe stypendium Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego) — udział w badaniach wykopaliskowych w Dordonii, studia nad problematyką podziału kulturowego i typologią w paleolicie Francji.

Dr A. Wierciński: Włochy — badania typologiczne nad seriami czaszek predynastycznych z Górnego Egiptu oraz etruskich, ponadto — cykl wykładów na temat polskich koncepcji w antropologii; Czecho-

słowacja (Kongres Antropologów Czechosłowackich w Brnie) — referat o zastosowaniu metody wielorakiej korelacji stochastycznej do antropologii.

B. Konferencje naukowe w kraju.

Prof. W. Hensel przewodniczył we wrześniu 1965 r. Międzynarodowemu Kongresowi Archeologii Słowiańskiej w Warszawie, na którym wygłosił referat wstępny pt. *Z badań w zakresie archeologii słowiańskiej* („Światowit”, t. XXVII). Uchwałą Kongresu wybrano prof. W. Hensla Przewodniczącym Komitetu Wykonawczego Międzynarodowej Unii Archeologii Słowiańskiej.

Spośród pozostałych pracowników naukowych Katedry, referaty na Kongresie wygłosili: dr J. Gąsowski (o religiach pogańskich Słowian) i dr A. Wierciński (na temat zróżnicowania terytorialnego struktur antropologicznych ludności Polski we wczesnym średniowieczu). Pracownicy Katedry brali poza tym udział w obradach i pracach organizacyjnych Kongresu.

Mgr S. K. Kozłowski wygłosił na II Konferencji poświęconej problematyce prahistorii pleistocenu i wczesnego holocenu Polski koreferat poświęcony polskiemu mezolitowi. Dr Z. Sochacki brał udział w Konferencji przygotowawczej Międzynarodowego Sympozjum Neolitycznego, która odbyła się w Łodzi.

C. Problematyka badawcza.

W 1965 r. pracownicy naukowci Katedry pracowali nad następującymi problemami i tematami:

- 1) paleolit i mezolit w Małopolsce;
- 2) systematyka polskiego mezolitu;
- 3) kultury późnego neolitu i wczesnej epoki brązu na tle środowiska geograficznego w Polsce południowej;
- 4) kurhany neolityczne i wczesnobrązowe;
- 5) stosunki kulturowe w Polsce w okresie halsztackim i lateńskim;
- 6) badania nad okresem rzymskim na wschód od Wisły;
- 7) etnogeneza Słowian;
- 8) zagadnienia regionalizmu w okresie wczesnego średniowiecza w Polsce;
- 9) kultura społeczna i duchowa dawnej Słowiańszczyzny;
- 10) grody wczesnośredniowieczne.

Ukazało się szereg publikacji, których autorami są pracownicy Katedry.

D. Badania terenowe.

W związku z przedstawioną problematyką, Katedra prowadziła następujące badania terenowe, nad którymi ogólną opiekę naukową sprawował Kierownik Katedry:

Gulczewo, pow. Wyszaków; Nur-Kolonia, pow. Ostrów Maz.; Jaskinia Okopy-Wielka, pow. Olkusz; Sandomierz, Wiślica, pow. Busko; Złota, pow. Pińczów; Żerniki Górne, pow. Busko.

E. Popularyzacja nauki.

W dziedzinie popularyzacji nauki wymienić należy liczne wywiady udzielone przez Kierownika Katedry w prasie, radio i telewizji, odczyty dr J. Gąssowskiego, artykuły prasowe dr Z. Sochackiego, wreszcie ilustracje do haseł archeologicznych Wielkiej Encyklopedii Powszechnej PWN opracowane przez mgr S. K. Kozłowskiego.

IV. DYDAKTYKA

W roku akademickim 1964/1965 w Katedrze studiowało 79 studentów. W tym czasie 9 osób uzyskało stopnie magistra archeologii, opracowując pod kierunkiem prof. W. Hensla i doc. Z. Wartołowskiej poniższe tematy.

- 1) Motywy zdobnicze kultury ceramiki wstęgowej rytej.
- 2) Obrządek pogrzebowy kultur z cyklu wstęgowych na tle kultur kręgu naddunajskiego.
- 3) Obrządek pogrzebowy kultury pucharów lejkowatych.
- 4) Próba interpretacji zjawisk osadniczych między Wartą a Wisłą w okresie późnolateńskim i wpływów rzymskich.
- 5) Osadnictwo Małopolski w okresie rzymskim.
- 6) Ozdoby metalowe na Mazowszu od połowy X do końca XII wieku.
- 7) Wczesnośredniowieczne osadnictwo Gór Świętokrzyskich i Puszczy Radomskiej.
- 8) Ornamentyka na przedmiotach wykonanych z kości i rogu na terenie Polski w okresie wczesnośredniowiecznym.
- 9) Ozdoby z cmentarzyska w Złotej Pińczowskiej, pow. Pińczów, na tle ozdób wczesnośredniowiecznej Małopolski.

V. INNE SPRAWY

Prof. dr W. Hensel został w roku 1965 wybrany członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk.

Dr A. Wierciński został wybrany członkiem rzeczywistym Włoskiego Towarzystwa Antropologicznego we Florencji.

Dr Z. Sochacki został wybrany do Rady Wydziału Historycznego UW jako przedstawiciel pomocniczych pracowników nauki.